

Paweł Król

Fauna mioceńska okolic Korytnicy w zbiorach przyrodniczych Muzeum Narodowego w Kielcach

Rocznik Muzeum Narodowego w Kielcach 20, 237-250

2000

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez **Muzeum Historii Polski** w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

PAWEŁ KRÓL

FAUNA MIOCEŃSKA OKOLIC KORYTNICY W ZBIORACH PRZYRODNICZYCH MUZEUM NARODOWEGO W KIELCACH

Miejscowość Korytnica (gm. Sobków) – położona ok. 20 km na południe od Kielc nad lewym brzegiem Nidy – jest jednym z nielicznych miejsc w Polsce, gdzie spotykamy wielką różnorodność i obfitość szczątków zwierząt morskich pochodzących z miocenu (żyjących ok. 15 mln lat temu). W przeważającej liczbie są to organizmy bezkręgowce, wśród których dominują mięczaki.

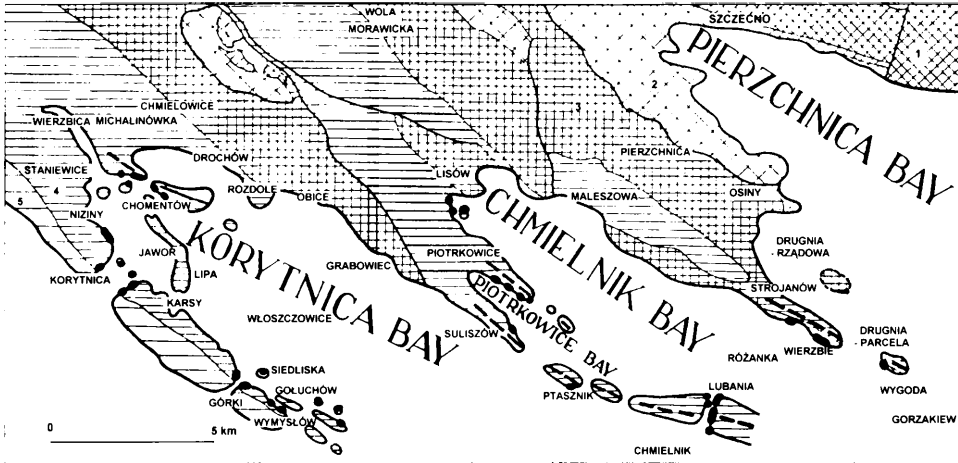
Z historii geologicznej naszego regionu dowiadujemy się o wielu zalewach morskich na tych ziemiach – dowodem są występujące na tym terenie prawie wyłącznie skały osadowe. W miocenie Góry Świętokrzyskie stanowiły obszar wyniesiony, dzielący wielkie zbiorniki śródlądowe na Nizinie (w których osadziły się piaski kwarcowe i tworzyły się pokłady węgla brunatnego) od morza w zapadlisku przedkarpackim¹. Transgresja miocenna największe natężenie osiągnęła w badenie. W morzu osadziły się wtedy piaski, margle i ropy z bardzo bogatą fauną bezkręgowców. Na południowych stokach Gór Świętokrzyskich w miocenie znajdowała się strefa zatok – Zatoka Korytnicka z szeregiem wysepek oraz sąsiadujące od wschodu: Zatoka Chmielnicka i Pierzchnicka (ryc. 1)². Specyficzne ukształtowanie basenu korytnickiego w strefie litoralnej i panujące wówczas warunki klimatyczne miały wpływ na rozwój różnorodnych organizmów bezkręgowych. W okolicach Korytnicy kompleks ilów znajduje się tuż pod warstwą gleby i dlatego na jej powierzchni występuje bardzo dużo muszli lub ich fragmentów wyniesionych dzięki uprawie roli. Szczególnie dobrze widoczne są wiosną i jesienią.

Utwory miocenne Korytnicy znane były od dawna – pierwsze wiadomości pochodzą już z końca XVIII w. Za odkrywcę stanowiska uważany jest Jan Jaśkiewicz, który wymienił je w swej dysertacji na temat geologii i skamieniałości terenów południowej Polski, wygłoszonej w obecności króla Stanisława Augusta Poniatowskiego, na publicznej sesji Szkoły Głównej Koronnej w Krakowie 25 czerwca 1787 roku³.

¹ Z. Kotański *Przewodnik geologiczny po Górach Świętokrzyskich*. Cz. 1. Warszawa 1959, s. 59.

² W. Bałuk, A. Radwański *Organic Communities and Facies Development of the Korytnica Basin (Middle Miocene, Holy Cross Mountains, Central Poland)*. „Acta Geologica Polonica” vol. 27: Warszawa 1977, no. 2, s. 88, fig 1.

³ W. Bałuk, A. Radwański *Additional Data on the Organic Communities and Facies Development of the Korytnica Basin (Middle Miocene, Holy Cross Mountains, Central Poland)*. „Acta Geologica Polonica” vol. 29: Warszawa 1979, no. 3, s. 288-230.

Ryc. 1. Strefa zatok i linia brzegowa morza w środkowym miocenie (badenian) na południowym skłonie Gór Świętokrzyskich; 1 – kambryj, 2 – dewon, 3 – trias, 4 – jura, 5 – kreda (wg Bałuk & Radwański, 1977)

Co się tyczy szczególnie petryfikacji, ta bardzo jest różna, znajdują się czasem zupełnie jeszcze nieodmienione ciała te wykopane, tak dalece że jeszcze naturalny swój glanc i kolor zachowują, czasem się trafiają jak gdyby zwapnione, straciwszy swój glanc zupełnie, ziemi tylko postać mające i takie w kruchej ziemi w polach zaoranych, za pługiem się odkrywają, mamy tego przykład w Województwie Sandomierskim w Korytnicy, gdzie w niezmiernej mnogości się znajdują.

Wygłoszona przez Jaśkiewicza rozprawa zawierała wyniki badań prowadzonych podczas zorganizowanej przez niego w 1782 roku ekspedycji geologicznej. Dlatego też, ten rok uznany został za datę odkrycia stanowiska w Korytnicy. Pierwsze pełniejsze wiadomości o miocenie tych okolic podał Jerzy Bogumił Pusch-Koreński (1836-1837). Od tego czasu rozpoczął się okres intensywnych badań utworów i stratygrafii trzeciorzędu Korytnicy. Autorzy już w pierwszych publikacjach wymieniali występowanie wielu gatunków: Eichwald (1853) – 46, Hörnes (1856) – 86 i Kontkiewicz (1880) – 79; temu ostatniemu zawdzięczamy notabene pierwszy dokładny opis miocenu tych okolic⁴. Do dnia dzisiejszego stwierdzono ponad tysiąc taksonów^{*} zaliczonych do następujących grup systematycznych:

- Bezkęgowce (otwornice, gąbki, koralowce, wieloszczety, mszywioly, ramienionogi, małżoraczkki, wąsonogi, chitony, łódkonogi, ślimaki, małże, głowonogi, liliowce, strzykwy, rozgwiazdy, jeżowce);
- Kęgowce (ryby).

⁴ K. Kowalewski *Stratygrafia miocenu Korytnicy w porównaniu z trzeciorzędem pozostałych obszarów Gór Świętokrzyskich*. „Biuletyn Instytutu Geologicznego” t. 6: Warszawa 1930, z. 1, s. 2-3.

^{*} Takson – jednostka systematyczna (taksonomiczna), np. gatunek, rodzaj, rodzina, rząd, gromada, klasa, typ. Taksonomia – zespół zasad klasyfikacji gatunków zwierzęcych i roślinnych oraz tworzenia jednostek systematycznych.

Jak już wspomniano wcześniej, najliczniejsze są mięczaki, a w szczególności ślimaki, których opisano do dziś ok. 500 gatunków i małże – ok. 180 gatunków. Te dwie gromady są również najliczniej prezentowane w omawianym zbiorze Muzeum Narodowego w Kielcach.

Pierwsze okazy ofiarował do Muzeum Świętokrzyskiego w 1924 r. geolog Jan Czarnocki, który był związany z tą placówką od samego początku jej istnienia. Muszle zbierane były okazjonalnie podczas obserwacji terenowych i stanowią ponad 10% całej kolekcji. Możemy tylko żałować, że do zbiorów muzealnych w Kielcach nie trafił materiał zebrany przez geologa w latach 30. W okresie tym Czarnocki prowadził eksploatację fauny ilów korytnickich (ryc. 2), jak również badał występowanie pokładów węgla brunatnego w tym rejonie⁵. Opracowanie zebranych okazów fauny przeprowadził asystent Jana Czarnockiego Kazimierz Kowalewski – geolog zajmujący się stratyografią trzeciorzędu. Imponujący fragment zbioru, jaki zgromadzono w tym okresie, przedstawia ryc. 3. Duży udział w jego powstaniu miał ks. Stanisław Skurczyński – proboszcz parafii w Korytnicy (od 1920 r.) – wrażliwy przyrodnik, którego życiową pasją była przede wszystkim archeologia. Według relacji Katarzyny Pawłowskiej, córki Jana Czarnockiego, ojciec korzystał z pomocy księdza: przekazywał niewielkie kwoty pieniężne, za które proboszcz kupował od ludzi z okolicy zebrane przez

Ryc. 2. Płuczka fauny tortońskiej w okolicach Chomentowa, 1930, fot. Jan Czarnocki, nr inw. MNKi/Ph/94

⁵ J. Czarnocki *Helwet i węgiel brunatny w okolicach Korytnicy i Chomentowa*. „Prace Geologiczne” t. 5: Warszawa 1956, z. 2, s. 75.

Ryc. 3. Kazimierz Kowalewski podczas pracy w bazie terenowej w Kielcach przy ul. Żeromskiego 29 (dom Jana Czarnockiego), 1930, fot. Jan Czarnocki, nr inw. MNKi/D/1039

nich okazy. Często gościem duchownego był wymieniony wcześniej geolog Kazimierz Kowalewski, który wspomina:

Nadmienić muszę, że przy zbieraniu materiału korzystałem z cennej pomocy księdza Stanisława Skurczyńskiego, proboszcza w Korytnicy, któremu zawdzięczać posiadanie wielu pięknych i rzadkich gatunków i któremu na tym miejscu pozwalam sobie złożyć gorące pozdrowienie. Organizowane przez ks. St. Sk. z młodzieży wiejskiej wyprawy dostarczyły obfitego plonu, wśród którego, prócz nieprzebranej ilości gatunków pospolitych, znajdowały się zawsze okazy rzadsze, uzupełniające stale moją kolekcję fauny korytnickiej, stanowiącej, jak dotychczas, najbogatszy na ziemiach polskich zespół⁶.

Z relacji proboszcza dowiadujemy się ponadto, że z jego zbiorów korzystał również i Wilhelm Friedberg, który „wnosił całe plecaki”⁷ okazów.

To właśnie ks. Stanisław Skurczyński przyczynił się do znacznego powiększenia zbiorów przyrodniczych w Muzeum Narodowym w Kielcach. W 1962 r. ofiarował ponad 1800 okazów fauny mioceńskiej okolic Korytnicy. Jest to jednak część tego, co zebrał, będąc proboszczem w tej miejscowości, ale należy pamiętać, że choć jest to

⁶ K. Kowalewski *Stratygrafia miocenu Korytnicy...*, s. 13.

⁷ S. Skurczyński *Archeolog na probostwie. W: Pamiętnik Kielecki 1947*, s. 12.

niewiele w stosunku do całości znaleziska, stanowi ona dzisiaj bardzo cenny zbiór z wieloma unikatowymi okazami.

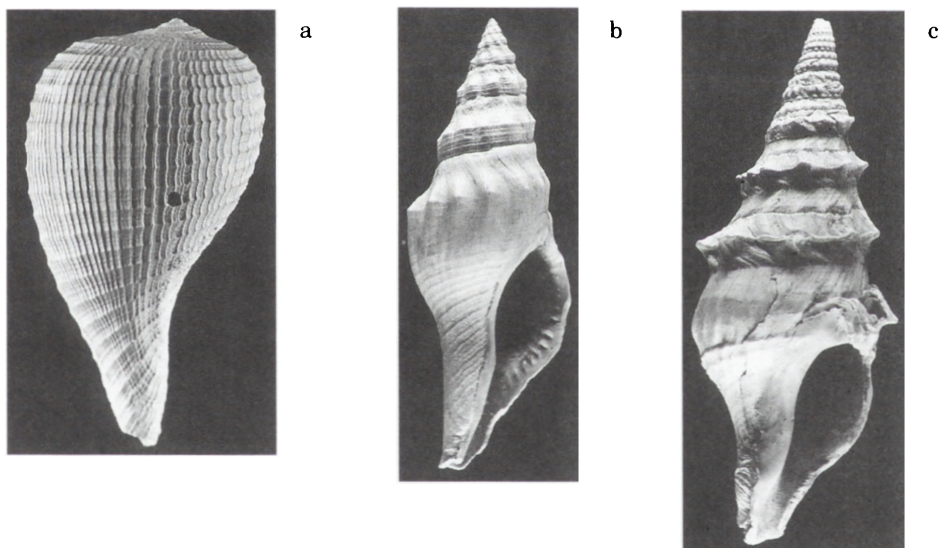
Ostatnie wpisy do inwentarza zbiorów przyrodniczych fauny ilów korytnickich pochodzą z lat 1993/1994. Kolekcję o 55 okazów powiększyła Eugenia Fijałkowska.

OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA ZBIORU, SYSTEMATYKA

Najliczniejszym składnikiem fauny korytnickiej w zbiorach muzeum kieleckiego są ślimaki. Stanowią ponad 70% całego zespołu i zaklasyfikowano je do 72 gatunków (ryc. 4). Są to głównie przedstawiciele ślimaków przodoskrzelnych *Prosobranchia*. Małże, chociaż mniej liczne, są również dominującą gromadą pod względem liczby osobników (22,4%). Zróżnicowanie taksonomiczne jest mniejsze w stosunku do poprzedniej grupy – tylko 25 gatunków. Łódkonogi prezentowane są przez *Dentalium (Antalis) fossile* Schroeter, 1783 i *Dentalium (Antalis) badense* Partsch in Hörnes. Stwierdzono trzy gatunki koralowców: *Dendrophyllia taurinensis* Milne-Edwards et Haime, 1848, *Flabellum roissyanum* Milne-Edwards et Haime, 1848, *Tarbellastraea reussiana* (Milne-Edwards et Haime, 1850).

Kręgowce reprezentowane są przez jeden, ale rzadki i dobrze zachowany okaz – ząb rekina – *Procarcharodon megalodon* (Agassiz, 1843), (ryc.5).

Na wielu muszlach spotykamy ślady życia lub pasożytnictwa. Ogólnie można stwierdzić działalność krabów, wieloszczetów i drapieźnych ślimaków. Analiza uszkodzeń muszli powstałych w wyniku działalności życiowej innych organizmów to temat na oddzielne opracowanie.

Ryc. 4. Przykładowe gatunki ślimaków: a) *Ficus (Ficus) condita* (Brongniart, 1823), nr inw. MNKi/P/66; b) *Euthriofusus virgineus* (Grateloup, 1833), nr inw. MNKi/P/58; c) *Clavatula asperulata* Lamarck, nr inw. MNKi/P/89

Ryc. 5. Ząb rekina *Procarcharodon megalodon* (Agassiz, 1843), nr inw. MNKi/P/2625

Zbiór oznaczony został przez prof. dra hab. Wacława Bałuka z Uniwersytetu Warszawskiego i dra Gwidona Jakubowskiego z Muzeum Ziemi PAN w Warszawie, za co składam im serdeczne podziękowania.

TABELA 1. LICZBA OSOBNIKÓW POSZCZEGÓLNYCH GRUP TAKSONOMICZNYCH

Takson	Liczba gatunków	Liczba okazów			
		J. Czarnocki	S. Skurczyński	E. Fijałkowska	Ogółem
Ślimaki	72	194	1341	16	1551
Małże	25	57	391	39	487
Łódkonogi	2	-	102	-	102
Koralowce	3	2	27	-	29
Ryby	1	-	1	-	1
					2170

Oznaczenia i zapis gatunkowy: ślimaków (Bałuk, 1970, 1995, 1997)⁸, łódkonogów (Bałuk, 1972)⁹, małży (Jakubowski, Studencka, Urbaniak, 1996)¹⁰ (Friedberg, 1934-1936)¹¹, koralowców (Stolarski, 1996)¹², ryb (Schultz, 1977)¹³.

Kielce, 20.04.1998 r.

⁸ W. Bałuk *Lower Tortonian Gastropods from Korytnica, Poland; Part I.* „Paleontologia Polonica” Warszawa-Kraków 1975, No. 32, s. 1-181; *Middle Miocene (Badenian) Gastropods from Korytnica, Poland; Part II.* „Acta Geologica Polonica” vol. 45: Warszawa 1995, no. 3-4, s. 153-255; *Middle Miocene (Badenian) Gastropods from Korytnica, Poland; Part III.* „Acta Geologica Polonica” vol. 47: Warszawa 1997, no. 1-2, s. 1-75.

⁹ W. Bałuk *Lower Tortonian Scaphopods from the Korytnica Clays, Southern Slopes of the Holy Cross Mts.* „Acta Geologica Polonica” vol. 22: Warszawa 1972, no. 3, s. 545-571.

¹⁰ G. Jakubowski, B. Studencka, J. Urbaniak *Budowa geologiczna Polski*. T. 3, cz. 3a. Warszawa 1996, s. 663-702.

¹¹ W. Friedberg *Mięczaki miocenske ziem polskich*. Kraków 1934-1936, cz. 2 z. 1, 2.

¹² J. Stolarski *Budowa geologiczna Polski*. T. 3, cz. 3a. Warszawa 1996, s. 627-638.

¹³ O. Schultz *Elasmobranch and Teleost Fish Remains from the Korytnica Clays (Middle Miocene; Holy Cross Mountains, Poland)*. „Acta Geologica Polonica” vol. 27: Warszawa 1977, no. 2, s. 205.

TABELA 2. SZCZEGÓŁOWY WYKAZ GATUNKÓW POSZCZEGÓLNYCH GRUP SYSTEMATYCZNYCH*

Gatunek	J. Czarnocki		S. Skurczyński		E. Fijałkowska	
	sztuk	Nr inw. MNKj/P/	sztuk	Nr inw. MNKj/P/	sztuk	Nr inw. MNKj/P/
1	2	3	4	5	6	7
Ślimaki						
<i>Acteon</i> sp.			3	82		
<i>Ancilla</i> (<i>Baryspira</i>) <i>glandiformis</i> (Lamarck, 1810)			82	44	4	113
<i>Aporrhais pespelecani</i> (Linnaeus, 1766)			45	98		
<i>Astraea</i> (<i>Bolma</i>) <i>mehelyi</i> (Boettger, 1896)			1	99		
<i>Bursa</i> (<i>Bursa</i>) <i>papillosa</i> (Pusch, 1837)			1	100		
<i>Cancellaria</i> (<i>Merica</i>) <i>fenestrata</i> Eichwald, 1853	2	43	4	101		
<i>Cantharus exsculptus</i> (Dujardin, 1837)			1	102		
<i>Cerithium</i> (<i>Theriticium</i>) <i>vulgatum</i> miopinosum Sacco, 1895			1	103		
<i>Charonia</i> (<i>Charonia</i>) <i>nodifera</i> (Lamarck, 1822)			2	104		
<i>Clavatulā asperulata</i> Lamarck	3	42	51	89	1	114
<i>Clavatulā camillae</i> (R. Hoern. & Auinger, 1891)			11	90	1	115
<i>Clavatulā granulaticincta</i> Münster	2	41				
<i>Clavatulā laevigata</i> (Eichwald, 1853)			60	91	2	116
<i>Conus</i> (<i>Conolithus</i>) <i>dujardini</i> Deshayes, 1845	3	40	4	105		
<i>Conus</i> (<i>Rhizoconus</i>) <i>steinabrunnensis</i> (Sacco, 1893)			3	106		

1	2	3	4	5	6	7
Conus sp.	1	39				
Crepidula (Janacus) crepidula (Linnaeus, 1766)			1	107		
Cymatium (Lampusia) affine (Deshayes, 1832)			50	49		
Drilla strombillus (Dujardin, 1837)			1	110		
Euthria puschi (Andrzejowski, 1830)	1	38	22	54		
Euthriofusus virgineus (Grateloup, 1833)			17	58		
Ficus (Ficus) cingulata (Bronn in Hörnes, 1856)			2	65		
Ficus (Ficus) condita (Brongniart, 1823)			5	66		
Ficus (Ficus) geometra (Borson, 1825)			2	67		
Genota elisae (Hoernes & Auinger, 1891)			7	96		
Genota valeriae (Hoernes & Auinger, 1891)			13	97		
Gyrineum (Aspa) marginatum (Martini, 1777)			9	68	1	117
Hadriania coelata (Dujardin, 1837)			3	69		
Hexaplex (Phyllonotus) pomiformis (Eichwald, 1853)			5	70		
Hinia (Hinia) korytnicensis Baluk, 1997	1	37	18	71		
Hinia (Uzita) grateloupi (Hörnes, 1856)			2	72		
Hinia (Uzita) limata (Chemnitz, 1786)			14	73		
Hinia (Uzita) rosthorni (Partsch in Hörnes, 1856)			2	74		
Hinia (Telesco) restitiana (Fontannes, 1879)	9	36	82	75		
Latirus valenciennesi (Grateloup, 1840)			4	76		

1	2	3	4	5	6	7
Leiostraca jaskiewiczzi Batak, 1995			11	108		
Lemintina arenaria (Linnaeus, 1766)			3	78		
Lyria (Lyria) picturata Grateloup, 1834			7	55		
Miolyncina conjungens (Sacco, 1894)			1	79		
Mitraria (Mitraria) bouei (Hoernes & Auinger, 1880)			1	81		
Monetaria brocchii (Deshayes, 1844)			1	80		
Morum (Oniscidia) cythara (Brocchi, 1814)			2	64		
Murex (Bolinus) partschi Hörnes, 1856			1	47		
Murex (Tubicauda) friedbergi Cossmann & Peyrot, 1924	23	21	147	46	2	118
Murex (Tubicauda) spiniocosta Bronn, 1831	4	22				
Narona (Sveltia) inermis (Pusch, 1837)			8	57		
Narona (Sveltia) varricosa (Brocchi, 1814)	7	28	76	56		
Natica tigrina Röding, 1798	64	23	187	48		
Neverita josephinia Risso, 1826	1	24	25	51		
Petalonchus intortus (Lamarck, 1818)			5	77		
Phos (Phos) hoernesi Semper, 1861			7	59		
Pleurotoma annae Hoernes & Auinger, 1891			1	60		
Polinices protractus (Eichwald, 1853)	2	25	24	53		
Polinices pseudoredemptus (Friedberg, 1923)	1	26				
Polinices redemptus (Michelotti, 1847)	6	27	16	52		

1	2	3	4	5	6	7
Purpura (Tritonalia) erinacea (Linnaeus, 1766)			1	61		
Pyrene (Alia) polonica (Pusch, 1837)	5	31	42	62		
Pyrene (Atilia) fallax (Hoernes & Auinger, 1880)	1	32				
Pyrene (Mitrella) semicaudata (Bellardi, 1849)			2	63		
Ringula auriculata (Ménard, 1811)			15	109		
Semicassis (Semicassis) miolaevigata Sacco, 1890	2	33	24	45		
Sphaeronassa dujardini (Deshayes, 1844)	3	29	14	83		
Sphaeronassa schoenmi (Hoernes & Auinger, 1882)	35	30	6	84		
Strombus (Strombus) bonellii Brongniart, 1823			2	85		
Subula (Subula) plicaria (Basterot, 1825)			1	92		
Terebra (Myurella) acuminata Borson, 1820			1	87		
Terebralia bidentata (Defrance <i>in</i> Grateloup, 1840)			1	93		
Thais (Stramonita) exilis (Partsch <i>in</i> Hörnes, 1856)			1	94		
Trigonostoma puschi (Hoernes & Auinger, 1890)			13	95		
Tudicla (Tudicla) rusticula (Basterot, 1825)			14	50		
Turritella (Haustator) badensis Sacco, 1895	16	34	130	86	5	119
Turritella (Archimediella) erronea Cossmann <i>in</i> Friedberg, 1914	2	35	23	88		
Matize						
Anadara (Anadara) diluvii (Lamarck, 1819)	11	124	110	134	4	156
Callista (Callista) italica (Defrance, 1818)	1	125			1	157

1	2	3	4	5	6	7
Cardium z grupy hians	1	126	1	135		
Chlamys (Aequipecten) elegans (Andrzejowski, 1830)			3	136		
Chlamys (Aequipecten) scabrella (Lamarck, 1819)			1	137		
Chlamys radians (Nyst, 1839)			1	138		
Circumphalus foliaceolamellosus (Dilwyn, 1817)			1	139		
Cubostrea digitalina (Eichwald 1830 emend. du Bois de Montpéreux, 1831)			1	140		
Pecten (Gigantopecten) latissimus nodosiformis (de Serres in Pusch, 1837)			2	141		
Gians (Centrocardita) subrudista (Friedberg, 1934)	11	127	3	142		
Glossus (Glossus) deshayesi (Mayer, 1868)			1	143		
Glossus (Glossus) humanus (Linnaeus, 1758)			14	144		
Glycymeris (Glycymeris) deshayesi (Mayer, 1868)			20	145		
Linga (Linga) columbella (Lamarck, 1818)			2	146		
Megaxinus (Megaxinus) incrassatus (du Bois de Montpéreux, 1831)			1	147		
Neopycnodonte navicularis (Brocchi, 1814)	1	128	15	148		
Ostrea frondosa de Serres, 1829			50	149		
Ostrea (Crassostrea) gryphoides Schlotheim, 1830	2	129	3	150,151	2	158
Panopea (Panopea) menardi (Deshayes, 1828)			1	152		
Pecten (Flabellipecten) besseri Andrzejowski, 1830			1	153		
Pelecypora (Cordiopsis) gigas (Lamarck, 1818)	2	130	2	154		
Pelecypora (Cordiopsis) islandicooides (Lamarck, 1818)	12	131				

1	2	3	4	5	6	7
<i>Pelecycora (Cordiopsis) italica</i> (DeFrance, 1818)	1	132				
<i>Pholadomya (Pholadomya) alpina</i> Matheron, 1859					2	159
<i>Venus (Ventricoloidea) multilamella marginalis</i> Eichwald, 1829	15	133	158	155	30	160
Łódki						
<i>Dentalium (Antalis) badense</i> Partsch <i>in</i> Hörnes, 1856			32	111		
<i>Dentalium (Antalis) fossile</i> Schroeter, 1783			70	112		
Koralowce						
<i>Dendrophyllia taurinensis</i> Milne-Edwards et Haime, 1848	2	121	9	120		
<i>Flabellum roissyanum</i> Milne-Edwards et Haime, 1848			13	123		
<i>Tarbellastraea reussiana</i> (Milne-Edwards et Haime, 1850)			5	122		
Ryby						
<i>Procarcharodon megalodon</i> (Agassiz, 1843)			1	2625		

* Ponieważ „Rocznik Muzeum Narodowego w Kielcach” jest wydawnictwem przede wszystkim humanistycznym, zachodzi potrzeba wyjaśnienia zasad nazewnictwa taksonomicznego organizmów.

W prawidłowo napisanej nazwie zakodowane są liczne informacje, istotne dla ścisłego wyznaczenia nazwy gatunku. Informacje te są zagwarantowane międzynarodowymi przepisami.

Nazwa gatunkowa w pełnym brzmieniu systematycznym musi zawierać także nazwisko autora, który jej po raz pierwszy użył, i rok, w którym ją ogłosił, np. *Leiostraca jaskiewiczzi* Baluk, 1995.

W przypadku gdy gatunek opisany i zaliczony do danego rodzaju zostaje przez późniejszego autora przeniesiony do innego rodzaju, wówczas nową nazwę piszemy w nowym brzmieniu, z tym że nazwisko autora pierwotnej nazwy musi być podane w nawiasie, np. *Radix auricularia* (Linnaeus, 1758) pierwotnie opisany był przez Linneusza pod nazwą *Lymnaea auricularia* Linnaeus, 1758.

Ze względów technicznych wykaz gatunków ujęto w porządku alfabetycznym.

MIOCENE FAUNA IN THE ENVIRONS OF KORYTNICA IN THE NATURE COLLECTIONS OF THE NATIONAL MUSEUM IN KIELCE

This article presents palaeontological collections of the Miocene (Badenian) origin from the environs of Korytnica (situated in the Commune Sobków, c. 20 km south of Kielce, on the left bank of the Nida River). It outlines the history of the investigation of the site at Korytnica, known as early as the end of the 18th Century. The bay of the Mid-Miocene Sea (Korytnica Bay) was located there. A great amount of shells or their fragments are uncovered in the area due to the farming activity. The history of the present collection of Miocene fauna in our Museum is also presented. The geologists Jan Czarnocki and Eugenia Fijałkowska as well as Father Stanisław Skurczyński (amateur archaeologist-naturalist), contributed to the formation of this collection. Father Skurczyński presented over 85 percent of the whole collection. The most numerous component of the collection (2170 specimens), both quantitatively and qualitatively, includes snails - 71.4 percent (72 species), next the molluscs - 22.4 percent (25 species), scaphoids - 4.7 percent (2 species), the corals - 1.3 percent (3 species). Once trace of the presence of the vertebrates has been found: the tooth of the shark *Procarcharodon megalodon* (Agassiz, 1843).